

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— Na štvrt' roka — — — — 1.— <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Hlavný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor: JÁN BARTOS, krajinský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný: JÁN MOLNÁR, pápežský prhlát</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
--	--	---

25 rokov v službe kresťanského ľudu slovenského.

S 1. januárom roku 1918. «Kresťan» nastúpil 25. rok svojho účinkovania v záujme kresťanského ľudu slovenského.

Kresťanská ľudová strana, keď pred 25. rokmi začala vydávať «Kresťan»-a, vytýčila si nasledovné ciele:

a) Poučovanie a vzdelávanie slovenského ľudu v duchu čisto kresťanskom. Tomuto cieľu úplne zodpovedal «Kresťan», bo opravde jeho zásluhou je, že kresťanský ľud slovenský rád číta a obľubuje si spisbu.

b) Obrana oprávnených záujmov kresťanského ľudu slovenského. Kresťanský ľud slovenský nevýslovne veľké krivdy musel znášať pod vládami liberálov a nemal žiadnych obrancov. V krajinskom zákonodarstve proti ukrutnostiam a nespravodlivostiam liberálov slovenský ľud rozhodne bránila kresťanská ľudová strana, pred veľkou verejnosťou krajiny ale zastávala ho cestou jej časopisu «Kresťan»-a.

c) Opora Cirkvi katolíckej. Nepriatelia katolíckej Cirkvi a vôbec kresťanstva vystúpili s otázkou cirkevno-politických zákonov. Tieto pohyby namierené boli do-prosta proti svätým právam katolíckej Cirkvi a hlboko urážaly náboženský cit ľudu slovenského. Kresťanská ľudová strana v snemovni krajinských vyslancov a v snemovni veľmožov zmužile bojovala proti cirkevno-politickým zákonom. O záhubných zámeroch cirkevno-politických pohybov slovenské obecnstvo kresťanské nepočesnými článkami poučoval a katolícku cirkev proti úkladom nezabohov a nevercov neohrozene bránil «Kresťan».

Behom 25 rokov nebolo otázky týkajúcej sa Cirkvi, slovenského ľudu kresťanského a jeho oprávnených ná-rokov, ktorých by sa s celou oddanosťou nebol zaujal «Kresťan», ktorý, keď s týmto číslom vstupuje do 25. roku jeho jestvovania, s úplným uspokojením hľadí na dlhú dobu svojho účinkovania bezžistne vyvinutého v záujme Cirkvi a slovenského ľudu kresťanského.

Válečná doba nedovoľuje vydanie slávnostného, jubilárneho čísla, tým viacej ale povzbudzovať má slovenské obecnstvo kresťanské, aby v najrozsiahlejších kruhoch rozširovalo tento časopis; nech rozmnoží sa počet jeho odberateľov a čitateľov, bo slovenský ľud kresťanský ako v zaslej dlhej dobe, tak aj v budúcnosti nemôže mať vernejšieho a oddanejšieho priateľa, ako mu je «Kresťan».

Pamiatka všetkých, čo behom štvrtstoletia za Cirkev, kráľa, vlasť, za práva a blaho kresťanského ľudu slovenského bojovali slovom a perom, nech je zvečnená a oslávená.

Uzavretie pokoja s Ruskom je zabezpečené.

Sviatky narodenia Kráľa pokoja Pána Ježiša Krista obdarili nás akiste zabezpečením uzavretia pokoja s Ruskom. Priebeh pojednávania o pokoj v Brest-Litovsku prevedeného podávame v nasledovnom:

Predostretie o všeobecnom pokoji.

Uhorskej Telegrafickej Kancellárii oznamili z Brest-Litovska s dátumom 25. decembra:

Na zasadnutí 22. decembra ruská delegácia vyhlásila, že stojí na základe rozhodne prejavenej vôle ruského ľudu, aby sa čím skôr dosiahol všeobecný, spravodlivý a pre každého rovnako prijateľný pokoj. Ruská delegácia, odvolávajúc sa na uzavretie robotníckych a vojenských deputácií, ďalej na uzavretie generálneho sjazdu všeobecných ruských sedliackych kongressov, poukázala na to, že pokračovanie vo vojne jedine cieľom dosiahnutia anexií považuje za hriech, preto slávnostne prejavuje svoje odhodlanie, že bez meškania podpíše podmienky pokoja, ktorý túto vojnu s oboznámenými a pre každý národ bez výnimky v rovnakej miere spravodlivými podmienkami zakončí.

Vychodiac z týchto základných zásad, ruská delegácia za základ vyjednávania predostrela nasledovných šesť bodov:

1. Nedovoľuje sa násilné spojenie takých území, ktoré počas vojny boli zaujaté. Čaty, ktoré držia obsadené takéto územia, behom najkratšieho času treba odvolať.

2. Politickú samostatnosť národov v plnej miere treba zpätiviesť, jestli svoju samostatnosť počas tejto vojny utratili.

3. Národným skupinám, ktoré pred vojnou neboli samostatné, treba zabezpečiť spôsob, aby v otázke, či chcú patriť ku jednému alebo druhému štátu, alebo v ohľade svojej národnej samostatnosti hlasovaním ľudu (referendum) rozhodly. Toto hlasovanie treba previesť tak, aby celé obyvateľstvo patričného územia celkom neodvisle mohlo oddať svoj hlas spolu s prisťahovalcami a utečencami na tom území.

4. Na územiach miešaných národností osobitý zákon zreguluje práva menšín. Tento zákon udelí im samostatnosť národnej kultúry a prakticky previesť sa majú administratívnu samosprávu.

5. Ani jednu vojnu vedúcu krajinu nemožno pri-nútiť, aby daktorej druhej krajine platila takzvané válečné trovy. Prípadne už zaplatené válečné odškodné treba vrátiť. Čo sa týče odškodnenia súkromných osôb za škody utrpené počas vojny, toto odškodné zaplatia z osobitých základín, ku ktorým vojnu vedúce štáty priemerne prispajú.

6. V koloniálnych otázkach rozhodnutie vynesie sa dľa zásad rozvinutých v prvých štyroch punktoch.

Odpoveď zastupiteľov ústredných mocností

Na plenárnom zasadnutí konferencie pokoja 25. decembra predsedal gróf Czernin, splnomocnený zástupiteľ Rakúsko-Uhorska. Gróf Czernin v mene delegátov spojeneckých ústredných mocností o podmienkach ruskej delegácie osvedčil sa nasledovne:

Delegáti ústredných mocností vychodia z tej jasne vyslovenej vôle svojich vlád a národov, *aby čím skôr dosiahli uzavretie všeobecného a spravodlivého pokoja*. Delegáti spojeneckých ústredných mocností jednomyselne s viackrát rozvinutým stanoviskom svojich vlád vyslovujú tú svoju mienku, *že základné zásady ruského návrhu po-kytujú síci základ ku vyjednávaniu o takomto pokoji*.

Delegáti ústredných mocností pristávajú ku okamžitému **všeobecnému pokoji bez násilného podmánenia územia a bez válečného odškodného**. Keď ruská delegácia odsudzuje pokračovanie vo vojne jedine cieľom podmaňovania, delegáti spojeneckých mocností pripojujú sa ku tomuto náhľadu.

Na základe tu rozvinutých zásad *náklonní sme započat vyjednávanie so všetkými našimi nepriateľmi*. Cieľom vyhnutia daromnému utrácaniu času spojenci sú *náklonní naskutku započat pojednávanie tých zvláštnych otázok, ktoré ruskej vláde a vládam spojeneckých štátov na každý pád treba vybaviť*.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Odpoveď ruskej delegácie.

Na toto osvedčenie vodca ruskej delegácie odpovedal:

že s uspokojením ustáľuje, že delegácie Nemecka, Rakúsko-Uhorska, Turecka, Bulharska prijaly všeobecný a demokratický pokoj bez anexií.

V pojednaniach o uzavretí pokoja s Ruskom delegáti pokračujú a akiste s prajným výsledkom.

Udalosti svetovej vojny.

Talianske bojište. Taliani medzi Brentou a Asiagom znova utrpeli citlivé porážky. Vzdor toho, ačpráve bez najmenších výhľadov na víťazstvo, do nekonečna pokračovať chcú vo vojne.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Nemecké čaty vo Flandrii v šírke deväť kilometrov prerazily posície Francúzov a Angličanov.

Balkánske bojište. Agencia Stefani 28. decembra z Athén oznamuje, že grécky minister vojny minule vyhlásil, že grécka vláda uzavrela všeobecnú mobilisáciu.

Zprisený boj podmorskými loďami.

Berlin, 27. decembra. Úradne oznamujú: Nemecké podmorské lode na Stredozemnom mori opäť napadly a potopily mnoho parných a plachtových lodí v obsahu prinajmenij 38 000 tún. Na zatvorených vodách okolo Anglicka potopily 25.000 tún loďného priestoru. Zpomiedzi potopených lodí štyri parníky potorpedovali sme na Severnom mori.

Revolúcia v Rusku.

Sprisahanie Kerenského a Kornilova.

Petrohrad, 27. decembra. (P. T. A.) Vešnegradského, správcu Medzinárodnej banky a Pilutova, správcu Asiatickej banky zatkli pre list, ktorý generál Alexejev poslal Miljukovi. V tomto liste Alexejev vyzýva Miljukova, aby urobil všetko možné, aby nad dôstojníkmi, ktorých zatkli pre záležitosť Kornilova a pre jeho záležitosť, nesúdil revolučný súd. Alexejev vyhlasuje, že Kerenský, Savinkov a Filonenku žiadali revolučný súd, aby mohli zatajiť svoju účasť v sprisahani. List obsahuje všetky podrobnosti o spoločnom podujatí Kornilova, Kerenského, Savinkova a Filonenku. Alexejev ďalej prosí, aby mu sdělili adresu Vešnegradského a Pilutova, aby mohol dostať od nich 300.000 rubľov na podporu rodín dôstojníkov, ktorých počas podujatia Kornilova zatkli. Alexejev vyzýva Miljukova, aby nahovoril Vešnegradského, aby nenechal v blate dôstojníkov, s ktorými následkom spoločného smýšľania a pripravenia sprisahania je v potyku.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Návrh zákona o autonomii katolíkov Uhorska.

Gróf Albert Apponyi, uh. kráľ. minister kultu a verejnej výučby, v snemovni krajinských vyslancov 21. decembra o autonomii katolíkov Uhorska predostrel návrh zákona, ktorý podávame v nasledovnom stručnom výfahu:

Návrh zákona o autonomii katolíkov Uhorska pozostáva z 10 §-ov. Prvý vyhlasuje, že katólicka cirkev v Uhorsku následkom svojho autonómneho práva bez urazenia práv hlavného najvyššieho patronátu a štátu *sama si robí poriadky v svojich cirkevných, majetkových a školských záležitostiach*; dľa úmyslu zakladateľov disponuje všetkými svojimi základinami; môže postaviť ľudové, stredné a s kráľovským privolením vysoké školy; na zaokrytie svojich potrieb môže sbierať majetok; môže použiť hmotné prispievania svojich veriacich a týmto cieľom môže vyrubiť cirkevnú daň a iné služby, ktoré administratívnou cestou možno uplatniť. Dľa 2. §-u cieľom vykonávania autonómneho práva na základe vyzvania apoštolského kráľa čo hlavného patróna pritiahnutím cirkevných a svetských mužov a ich spolupúčinkovaním treba utvoriť autonómnu správu. Podrobné stanovy autonómnej správy s privolením cirkevných vrchností a odobrením apoštolského kráľa ustáli organizačné shromaždenie, ktoré svolá kráľ. Dľa 3. §-u sedmohradský rímsko-katolícky štátus tvorí doplnujúcu časť krajinskej katolíckej autonómie. Dľa 4. §-u *katolíckej autonómii treba odovzdať uhorský katolícky náboženský fond a z neho udržiavané alebo podporované katolícke stredné a vysoké školy*. Dľa 5. §-u na udržiavanie budapeštianskej vedeckej university slúžiacu universitnú základinu treba ponechať v terajšom jej stave dotiaľ, kým sa minister osvety s autonómnu správu definitívne nedohodne o budúcom manipulovaní a o spôsobe použitia dôchodkov základiny. Dľa 6. §-u všetky iné pod dispozíciou ministra osvety stojace katolíckeho náteru základiny, fundácie, učebné, vychovávacie a iné ústavy na základe spoločného dohodnutia sa ministra osvety s autonómnu správou treba odovzdať katolíckej autonómnej správe. V páde sa nedohodnú, riešenie hádných otázok treba sveriť výlučne na budapeštiansku súdnu šolicu. Dľa 7. §-u dotiaľ, kým katólicku autonómnu správu kráľ neodobrí, treba udržať dosavadný právny stav. Dľa 8. §-u na ten čas, kým náboženský fond bude vydaný autonómnej správe, organizačné shromaždenie z vlastného lona alebo z kruhu iných katolíckych mužov zvolí 15 členov do výboru, ktorý kráľ vymenoval ku kontrolovaniu základiny. Dľa 9. §-u platnosť zákona rozprestiera sa na celé Uhorsko vyjmúc Horvatska a Slavonie. Dľa 10. §-u prevedením zákona poveruje sa minister osvety.

Návrh zákona o prevedení XX. zák. článku z roku 1848.

V súvisе s návrhom zákona o autonomii katolíkov Uhorska, gróf Albert Apponyi, uh. kráľ. minister kultu

a verejnej výučby o prevedení XX. zák. čl. z r. 1848. v snemovni krajinských vyslancov 21. decembra predostrel návrh zákona, ktorého krátky výfah zneje nasledovne:

Návrh tohoto zákona pozostáva zo 7. paragrafov. V smysle tohoto návrhu uhorský štát na cirkevné potreby reformátskej, evanjelickej a unitárskej cirkvi namiesto dosavadnej ročitej podpory založí 200 millionov korún obnášajúcu základinu na večné časy. Z tohoto obnosu reformátskej cirkvi prislúcha 126,600.000, evanjelickej cirkvi v Uhorsku 54,600.000, evanjelickej cirkvi v Sedmohradsku 12,000.000 a unitárskej cirkvi 6,800.000 korún. Štát kapitál na základinu vyslúži zčiasťky v hotových peniazoch, poľažne v cenných papieroch, zčiasťky v nemovitostach. Dotiaľ, kým štát vydá kapitál na základinu, menovaným cirkvám zabezpečí ročitú rentu. Na podporu židovského náboženstva štát založí 25 millionov korún obnášajúcu základinu na večné časy. Dotiaľ, kým štát nevyslúži kapitál k základine, bude platiť ročite 4%-ové úroky, to jest 1 million korún. Prevedením tohoto zákona poverujú sa ministri osvety, financií a vnútorných záležitostí.

Navrh zákona o reforme volebného práva.

V snemovni krajinských vyslancov 21. decembra predostretý bol návrh zákona o reforme volebného práva, ktorý sa delí na jedenásť záhlaví a pozostáva zo 187 paragrafov. Hlavné podmienky, ktoré vyžaduje návrh ohľadom udelenia volebného práva, podávame v nasledovnom:

Všeobecné podmienky volebného práva u *mužských* sú: doplnenie 24. roku veku, uhorské štátne občianstvo a znalosť čítania a písania. Volebné právo ale budú mať aj pred 24. rokom bez ohľadu na vek tí, ktorí boli *vyznačení medaillou hrdinskosti a tí, ktorí dostali Karolov kríž*.

V páde jestvovania všeobecných podmienok volebné právo má ten mužský, ktorý zdarne skončil štvrtú triedu elementárnej ľudovej školy a keď je z jednej alebo viac druhov daní v jednej alebo vo viac obciach odaný najmenej desať korún obnášajúcou priamou daňou; alebo kto *urobil zádosť svojej aktívnej vojenskej službe; alebo kto počas vojny aspoň dva roky — i keď s prestávkami — konal aktívnu vojenskú službu; alebo kto — bez ohľadu na dobu jeho služby — v službe zbrannej moci alebo žandarmerie dosiahol poddô-tojnícky stupeň; kto alebo je majiteľom medaille hrdinskosti, alebo dostal Karolov kríž; alebo kto na základe priemyselného dovolenia alebo priemyselného certifikátu sprevádza priemysel alebo kupectvo; alebo kto v kruhu priemyselného obchodu alebo podniku, alebo v kruhu gazdovstva ako robotník alebo sluha je stále zamestnaný.*

Návrh za stále zamestnaných v priemysle a obchode považuje tých, ktorí či u jedného alebo u viac zamestnávateľov v posledné dva roky (i keď s prestávkami)

aspoň za dvanásť mesiacov alebo v poslednom roku (i keď s prestávkami) aspoň za šesť mesiacov boli zamestnaní; v gazdovstve ale za stále zamestnaného považuje toho, kto či u jedného alebo u viac zamestnávateľov v posledných piatich rokoch (i keď s prestávkami) aspoň za tri roky bol zamestnaný.

Volebné právo udeľuje návrh aj ženským a podmienky tohto sú: doplnenie 24. roku veku, uhorské štátne občianstvo a znalosť čítania a písania. V páde jestvovania týchto všeobecných podmienok volebné právo bude mať tá ženská, ktorá zdarne skončila štvrtú triedu občianskej školy; alebo ktorej manžel počas vojny padol hrdinskou smrťou alebo následkom poranenia, choroby, unavenia vo vojenskej službe zomrel, keď od tohto jej manžela — v čase jeho smrti v živote sa nachodiace — zákonné (uzákonené) dieťa pošlo (válečná vdova); alebo ktorá je činným členom od dvoch rokov účinkujúcej vedeckej, literárnej alebo umeleckej spoločnosti.

Podmienky zvolenia návrh rovnako ustáľuje jak na mužských, tak na ženské. Zvolený môže byť ten, kto má v dobe voľby volebné právo a nepadá pod daktorú v návrhu ustálenú, volebného práva pozbavujúcu príčinu (kuratella atď.), keď doplnil 24. rok veku a je maďarskej štátnej reči v slove i písme znalý.

Zpomedzi 4,251.348 mužských vyše 24-ročných dľa spočítania Iudu roku 1910. vie čítať a písať 3,019.027, teda 71°/o-ov. Na základe skončenia 4. triedy elementárnej školy bude 2,625.000 voličov, tedy asi o *jeaen million viac, ako bolo spísaných všetkých voličov na základe 14. zák. čl. r. 1913.*

Tých vyše 24-ročných, ktorí dostanú volebné právo pod titulami vojenčenia, je asi 1,741.000 a zpomedzi týchto asi 824.900 majú Karolov kríž. Zpomedzi nižie 24-ročných Karolov kríž a medaillu hrdinskosti majú asi 443.000.

Na základe všetkých na volebné právo oprávňujúcich titulov zpomedzi všetkých čítať a písať znajúcich vyše 23-ročných mužských voličov bude 2,982.000; na základe starého práva analfabetov (čítať, písať neznajúcich) je 170.000, to je spolu 3,152.000. Počet voličov na základe medaille hrdinstva a Karolovho kríža nižie 24-ročných bude 443.000. Všetkých mužských voličov priechodne bude tedy 3,595.000, stále 3,152.000. Ženských voličov bude 260.033. *Spolu tedy všetkých voličov bude priechodne 3,885.033, stále však 3,412.033.*

Popis voličov má sa previesť každoročne a dľa obcí. Každý štátny občan, ktorý doplnil 23. rok veku, pod pokutou povinný je hlásiť sa u popisujúcej komissie, aby jeho volebné právo bolo možno ustáľiť.

V poriadku voľby najvýznamnejšou novotou je rozprestrenie *tajného hlasovania.*

Hlasovanie tajné je v Budapešti, v meste Fiume a v jeho okrese, právomocenských a iných mestách majúcich vyše 20.000 obyvateľov, spolu v 60 okresoch.

Mimo spomenutých okresov hlasovanie tajné je i vo volebných okresoch utvorených z jedného mesta so sriadeným magistrátom alebo z jednej obce, alebo z viac

miest so sriadeným magistrátom, konečne vo volebných okresoch označených v zákone, ktorý bude vyneseny o novšom ustálení volebných okresov a ich sídiel.

Z jedného mesta so sriadeným magistrátom alebo z jednej obce alebo z viac miest so sriadeným magistrátom utvorených volebných okresov teraz je 22.

Z príležitosti novšieho ustálenia volebných okresov a ich sídiel pri ustálení okresov s tajným hlasovaním tá zásada je platná, aby hlasovanie bolo tajné v tých volebných okresoch, ktoré, aekolvek pozostávajú z viac obcí, sú priemyselnými stredišťami, alebo stoja na vysokom stupni kultúrneho a hospodárskeho vývinu. Dľa statistických dát počet takýchto okresov je značný.

Poriadky pohom na voľbu pod pokutou zakazujú vytýčenie zástavy. Voličov chovať a napájať je zakázané. O zavezenie voličov na miesto voľby postará sa štát. Vo volebnom okrese od 6. hodiny večernej dňa pred voľbou až po zakončenie voľby pod farchou zavretia a peňažnej pokuty zakázané je liehové nápoje predávať, rozdávať alebo cieľom bezprostredného užívania bársjakým spôsobom privádzať do obchodu.

Židovskí špekulanti.

Prečo niet cukru?

Budapeštianska polícia sa dozvedela, že na byte Ignáca Gébera, bývalého majiteľa Munkácsiho kaviarne na Rákócziho ceste, je mnoho cukru prekrytého. Tajní policajti prekutali Géberov byt v Aggteleki-ulici v dome č. 2. a našli polštvrta metr. centa kockového cukru. Detektívi ustáľili, že Géber Jakubovi Mannheimovi, predavačovi cukrikov v Baross-u., tieto dni predal 28 kistien cukru po 10 korún za kilo. Cukor zhabali a proti Géberovi zakročili pre zdražovanie tovaru a pre skrývanie cukru.

Klamstvo s kávou.

Dr. Jozef Stein v auguste tohto roku od budapeštianskeho obyvateľa Emanuela Steina vyklamal 5000 korún závdavku na 14 metr. centov kávy, ktorú pravda nelifroval, lež zmizol so závdavkom. Dr. Stein aj od Leopolda Rubela vyklamal 4000 korún závdavku na kávu a od Eugena Müllera 3000 korún závdavku na špiritus. Oškodení oznámili klamstvo súdu a budapeštianska súdna stolica 15. decembra pojednávala záležitosť. Obžalovaný rozpovedal, že sa narodil v Koložváre, ale keď mal tri roky, rodičia odviezli ho do Jeruzalema. V Bayruthe v Malej Assii nadobudol si rabínsky diplom a tam ho povýšili aj za doktora filosofie. Roku 1914. so svojou rodinou vrátil sa do Uhorska. Začiatkom júna roku 1914. povolali ho do New-Yorku za rabína. Aj sa vydal na cestu, ale keď prišiel do Hamburgu, vypukla vojna, preto nemohol ísť ďalej a zpät sa vrátil do Uhorska. Súdna stolica pre klamstvo odsúdila «new-yorského rabína» na poltrefa roka do trestnice.

Krestania katolíci, organizujte Katoľickú Ludovú Jednotu!

Sňahový úšust.

Sme na tyrolskom fronte v mesiaci decembri. Povetrie je ťažké, dusivé. Má aj farvu šedú ako olovo. Hrubé, nepriehľadné oblaky ležia na okolí a padá hustý sňah. A veru by už mohlo byť dosť tohoto bieleho pozehnaní. Veď je už všetko pokryté 7—8 metrov hrubou vrstvou sňahu, všetko: vrchy, doliny, nebotyčné štíty vrchov. Za jasného, snečného dňa, v jasnú, hviezdami osvetlenú noc tiež nevidíš nič iného, len sňah všade.

sňah, čo ozaj vidíš v dnešnom strašnom počasi?! Teraz nemáš čo hľadať vonku. Utiahneš sa do tvojho bŕlohu. Tichosť, smutná nemota panuje okolo teba v pološere, ktorá ti kazí oči. Na duši sedí ti cit opustenosti. Bojíš sa, trasieš od husto padajúceho sňahu. Cítiš, že v tomto bielom rúsku nad všetkých nepriateľov strašnejší nepriateľ: sila veľkej prírody bojuje proti tebe. V rúchu tichého baránka vlk hltavý. V zlatom kalichu jedovatý nápoj!

Sedíš v strachu. Bázeň ťa oslabí. Dnukajšiu tichosť

Poklona sv. Troch Kráľ'ov.

Z vrstvy sňahu takrečeno nič nevyčnieva. Na týchto stranách takmer nevidíš ani jedlí, ktoré tu na nižších miestach rastú. Inde také milé, žive žblnkotajúce hôrne potôčky tu tiež nenajdeš. Hádám sa skrývajú dakde hlboko pod sňahom. Všade len sňah a sňah. Žiješ v sňahu a zo sňahu. Vody na pitie, na varenie, na umývanie a na pranie tiež ztopíš si zo sňahu na žeravých kachličkách. Tvoj bŕloh je tiež v sňahu a pod sňahom. Cesta vedie ťa po ušliapanom tvrdom sňahu a zákruty tejto tvojej cesty označené sú dlhými týčkami. Chodíš v tuneloch sňahu vyhrabaných. Všade sňah a sňah. Ale sa tak zdá, že ho ešte neni dosť. Padá a padá ďalej husey...

A keď za jasného počasia nevidíš nič iného len

pretrhne strašný vonkajší hluk. Zubami ti hrkoce. Vieš, že ten často opakujúci sa, nervami otriasajúci rachot, ktorý so všetkých strán prichodí k tebe, neni dunením nepriateľských kanónov. Je to ešte čosi o mnoho strašnejšieho. Toto je strašná hudba sňahového úšustu.

Viete čo je vlastne sňahový úšust? Nemôžete vedieť, lobo ho poznáte len z kníh a z novin. V biednej báde tu sediac, by ste mali cítiť ten pocit, ktorý sa zmocní človeka, keď sa medzi ním a jeho druhmi pretrhne každé spojenie. V tvojej blízkosti, v tvojom okruží je len málo ľudí. Ostatní sú ďaleko jedon od druhého na štítoch vysokých vrchov na poľných strážach. A ty si odtrhnutý od nich. Nemôžeš im odkázať, cestu zavrel ti sňah, ktorý sa sošustol s vrchu. Nemôžeš telefonovať.

Stípy vyvrátil, dróty rozthol sňah, ktorý sa sošustol s vrchu. Nič nevieš o osude svojich druhov. Zmocní sa ňa strach, obava, neistota. Sedíš takrečeno bez života. Zápasíš so strašnými obrazmi tvojej blúdiacej fantázie. Probuješ zahnať hrúzyplné myšlienky. Zápasíš s tmavým pološerom, ale marne zapáliš lampu. Sprobujes telefonovať. Trápiš sa, trasiaš. Všetko darmo. Odnikiaľ žiadneho chýru. A sedíš, sedíš za dlhé hodiny...

(Dokončenie nasl.)

Nariadenia vlády.

Semeno strništovej repy.

Strništová repa zvlášte roku 1917. dokázala sa byť znamenitou náhradou za zeleniny a preto pestovanie tejto repy nabudúce z ohľadu verejného stravovania má veľký význam. Semeno strništovej repy na siatie pravdepodobne budú môcť zaopatríť v Nemecku, ale sa ešte nevie koľko ho u nás bude treba. Preto ministerstvo poľného hospodárstva vyzýva zainteresovaných, aby mu oznámili, koľko semena strništovej repy budú ku najbližšej sejbe potrebovať, bo naša vláda len takto môže začať v tomto ohľade vyjednávať s nemeckou vládou.

Lucernové semeno pod zátvorom.

Vláda nariadila lucernové semeno vziať pod zátvor. Nariadenie nevzťahuje sa na lucernové semeno, ktoré majiteľ na svojom majetku vyseje. Pod zátvor vzaté zásoby lucernového semena treba ponúknuť Válečnej obilnici, ktorá je povinná prevziať ho za ustálenú už maximálnu cenu. Minister poľného hospodárstva môže nariadiť rekvirovanie lucernového semena. Dorábateľ z lucernového semena vzatého pod zátvor bezprostredne dorábateľom môže predať po jednom metr. cente za maximálnu cenu. Obchodníci (potravné spolky) lucernové semeno smú kúpiť len od takých dorábateľov, ktorí na predaj nemajú vyše 10 metr. centov lucernového semena.

Rekvirovanie plodín.

Vláda vydala nariadenie, dľa ktorého stravovací minister môže nariadiť rekvirovanie všetkých plodín a meliva z nich, ktoré sú súčasťou ľudského života. Tieto potraviny rekvirovať možno tak u dorábateľa, jak u nedorábateľa. Nariadenie vzťahuje sa aj na obročný krm. Stravovací minister gróf Hadik vydal nariadenie, dľa ktorého 3. januára v celej krajine započat majú rekvirovanie pšenice, raže, poloviny jačmeňa, ovsa, kukurice, pohánky, ovsa, fazule, hrachu, šošovice, koňského bôbu, krmného hrachu a meliva zo všetkých týchto plodín. Za rekviráciu zodpovední sú prví úradníci právomocností.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan», ktorý už cez päťadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov.

CHYRNÍK.

Vianoce jeho veličenstva kráľa. Ich veličenstvá kráľ a kráľovná s matkou jeho veličenstva arcikňažnou Mariou Jozefou a so svojim užším sprievodom vo vianočnú noc boli prítomní na utierni v kostole laxenburského zámku. V stredu (26. dec.) predpoludním jeho veličenstvo išiel do Badenu, kde vypočul zvyčajné vojenské zprávy. Vrátiac sa do Laxenburgu, jeho veličenstvo rakúskeho ministrapredseda Saidlera, ministra obchodu baróna Wiesera a triedneho náčelníka baróna Slatina prijal na osobitom výsluchu.

Ich veličenstvá kráľ a kráľovná chudobným. Jeho veličenstvo kráľ Karol a jej veličenstvo kráľovná Zita ako každý rok, tak aj teraz 18. decembra v hötendorfskom kaštieli chudobným dieťkam dali vianočné dary. Ich veličenstvá 20 chudobných chlapcov a 20 dievčienec zaopatrili celým odevom na zimu. Jej veličenstvo kráľovná osobne odovzdala dieťkam tieto dary.

Termín čakania oslobodených. Minister honvédstva v nariadení splnomocnil všetkých hlavných slúžnych a mešťanostov, aby tým, ktorí prosili nové oslobodenie alebo obnovenie oslobodenia od vojenskej služby a ku tomu boli odporúčaní, jestli ich záležitosť dosiaľ ešte není vybavená, už teraz dovolili do 31. marca r. 1918. doma dočkať vybavenie ich záležitosti. Minister honvédstva dovolil oslobodenie do 31. decembra roku 1917. všeobecne oslobodeným manipulantom a kuričom parných a motorových mláfačiek, jestli sú aj ďalej potrební, do 15. februára roku 1918. predĺžiť.

Vianočná podpora železničiarom. Minister obchodu gróf Serényi všetkým zamestnancom železnice, ktorí sú aspoň polroka v službe železníc, raz na vždy vyassignoval mimoriadnu podporu. Úradníci a úradnícku spôsobilosť nemajúci diurnisti dostanú 300 korún; zamestnanci patriaci dľa tabely B. do 1—14. a 16. platovej skupiny, diurnisti a úradnícku kvalifikáciu majúci dostanú 250 korún; ostatní zamestnanci diurnisti a robotníci patriaci do tabely B. dostanú 200 korún, robotníčky, chovanci a učnia dostanú 100 kor. mimoriadnej podpory. Mimo toho každý úradník pre každé svoje niže 16-ročné nezaopatrene dieťa dostane 50 korún, do tabely B. patriaci úradnícku kvalifikáciu nemajúci zamestnanci pre každé niže 16-ročné dieťa dostanú 30 a ostatní zamestnanci 20 korún osobitej podpory. Tieto podpory všetci železničiarci pravdepodobne dostanú mali už 24. decembra.

Na siedmu uh. válečnú požičku v Richvalde (Spiš) značili ďalej: gazda Bartolomej Irha 1000 kor., dievka Zuzanna Štefaňák 350 kor. a dievka Terezia Smolen 300 korún.

Vyznačený spišsko-magurský vojak. Richvaldský mládenec Šebastian Čensčak, vojak 58. peš. pluku pri strojových puškách, na ruskom bojišti vyznačený bol železným záslužným krížom aj krížom Karola.

Smrť. Augustin Schwarz, bývalý rim.-kat. učiteľ relovský, 16. decembra zomrel v Spišskej Belej.

Postavenia pre válečné vdovy. Krajinský spolok pre výchovu ľudu otvorí nové naukobehy, na ktorých sa vdovy a dcéry padnutých vojakov celkom zdarma môžu vyučiť predávaníu, fotografovaniu, maľovaniu podobizien, strihaniu a šitiu, vyšívaniu na stroji, štrikovaniu na stroji, robeníu ženských klobúkov a umelých kvetov, česaniu ženských. Účastníčky naukobehov od Úradu vojsko napomáhajúceho dostanú podporu. Prosbu o prijatie treba poslať na nasledovnú adresu: Országos Népoktató Egyesület Hadi Özvegyek Kenyérkereseti tanfolyamainak igazgatósága, Budapest, VII., Kertész-u. 30.

Päťdesiatroční landšturmisti. Z Viedne oznamujú, že deputácia kresťanských socialistov minule bola u ministra landwehru Czappa a prosila ho, aby urobil všetko možné v záujme stáleho urlaubovania 50-ročných landšturmistov. Minister poukázal na to, že toto závisí od milosti jeho veličenstva, teda prosbu predostre panovníkovi.

Neistota vlastníctva, následkom vojny a ohromnej drahoty, vzráha sa aj pod Vys. Tatrami vo Spiši. Ešte v septembri vo Veľkom Slavkove z jedného osobitne stojaceho dvorca ukradli dvoje ošípaných a tri ovce a zloději ešte aj dnes sú neznámi. Pred tromi týždňami vlámali sa do jednej pivnice a ukradli zemiaky. Z viac domov zmizla hydina, bielizeň a šaty. V Mühlenbachu vlámali sa do jednej sypárne, bo tušili tam peniaze — majiteľ Philippi predal kravu — peniaze ale nenašli, tak ukradli šaty, slaninu, klobásky a chlieb. V Mühlenbachu stala sa i záhadná vražda. Roľník Forberger mlátil a sluha jeho nosil obilie zo stodoly do sypárne. Raz vystal pridlho a keď pozreli čo je to, našli ho v sypárni ležať mrtvého. Zavedené súdobné vyšetrovanie ustálilo strelnú ranu v boku, broky v pľúcach, ktoré naskutku musely zapríčiniť smrť. Podivné je, že nikto nepočul strelbu, ani nebolo vidno dakoho a zbraň tiež nenašli. Záhadná vražda neni ešte vyjasnená.

Vyzačenie košckí honvédi Striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy dostali: landšt. frajter Štefan Fedor, landšturmisti Ondrej Tóth, Alexander Balázs, Štefan Csizmár, Jakub Gavril, Jakub Mizzsakar a Karol Kovács. Všetci z 9. honv. peš. pluku.

Anglikánsky biskup a očištec. Manchesterský (Anglicko) anglikánsky biskup Knox, ktorého syn sa nedávno navrátil do cirkvi katolíckej, v deň Všetich verných dušičiek nariadil, aby sa jeho veriaci modlili za duše v očistei.

Majetok uhorského magnáta v cudzích rukách. Z Nitry oznamujú: Nagyapponyský veľkostatkár gróf Henrik Apponyi nedávno predal svoj majetok v Podlaksu Izidorovi Zweigovi a majetok v Nadányu Náthanovi Rosenthalovi.

Miesto pálenky — kloroform. Z Viedne oznamujú: Sedem ruských válečných zajatcov, ktorí pracovali na východnom železničnom nádraží, otvorilo jeden súdok, o ktorom mysleli, že je v ňom dajaký nápoj alkoholový. V súdku bol ale kloroform, z ktorého Rusi pili. Dvaja hneď zomreli a ostatných vzali do nemocnice.

Veľká krádež v kaštieli cisára Vilhelma. Z Berlína oznamujú: Z wilhelmsheimskeho cisárskeho kaštieľa neznámi zloději ukradli porcellánové predmety veľkej umeleckej hodnoty a zbrane. Hodnota ukradnutých predmetov prevyšuje 100.000 mariek.

Vyzvanie k predplateniu.

S rokom 1918. «Krestan» nastupuje XXV. ročník svojho jestvovania a nepretržených bojov za práva katolíckej Cirkvi a ľudu kresťanského. I v terajších prefažkých časoch válečných, skalopevne držiac sa zásad kresťanskej ľudovej strany, neohrozene bojuje za Cirkev, Kráľa a Vlast. Pri tom vždy uprimne cíti s utrápeným ľudom. Čitateľov svojich v každom čísle poučuje o všetkom, čo sa na bojišťač vo svete robí a čo nielen v politickom, lež aj v hospodárskom ohľade potrebné je vedieť pospolitému ľudu. «Krestan» bol, je a ostane vždy opravdivým, uprimným priateľom kresťanského ľudu slovenského. Ako taký, nemal by chýbať v žiadnom kresťanskom dome. Každá kresťanská rodina má si za svoju povinnú úlohu pokladať, objednať, predplatiť, čítať a medzi známymi rozširovať «Krestana».

Keď všetkých priateľov našich o rozširovanie «Krestana» prosíme, tých et. čitateľov, ktorí nám dlhujú, s týmto dôrazne vyzývame, aby nám svoj dlh bezodkladne vyplatili. — V týchto tvrdých časoch, kde tlačivo a robotné sily nesmierne zdražely, nikto nemôže od nás žiadať, aby sme mu náš časopis darmo posielali.

Vydavateľstvo.

Retaze pre rožnú licnvu

Stredného vyhotovenia 9 kor. Ohlávkové retiazky polpevného vyhotovenia 4.50 kor. Trovy zaslania a zaobalenia obfažujú objednavateľa. Objednať možno s vopred doposlaním obnosu alebo s poštovou dobierkou.

Móric Lendvay, vývozný dom. Budapest, VII., Kertész-utca 43.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

Omrzliny,

svrblavosť, svrab, hostec a každého druhu neduhy kože najlepšie hojaci prostriedok je

Borievková masť

Cena 3, 5 a 9 korún. K tomu patriace borievkové mydlo 5 korún. Zhotovuje

Gerő Sándor lekárnik, Nagykőrös 40.

**Každý si sám môže!
podošvy podrážať!**

Upotrebovateľom bezprostredne zasielame.

Kožená ochrana podošvy

„Gloria“

0.	1.
25-30	31-34
1.80	2.20
2.	3.
35-39	40-42
2.60	3.
4.	
43-46	
3.40	

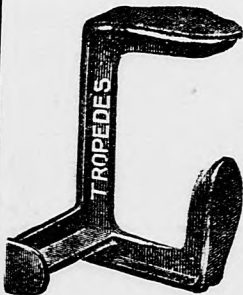
Z opravdovej hustej vojenskej čistej podošvovej kože.

Pvoriadnej, zvlášte trvanlivej jakosti s lincami k tomu patriacimi.

„TB-PEDES“

Železné kopyto K 9.50

s pomocou ktorého každý sám ochranu na podošvy pribíjať a neskôr opravy prevádzať môže.

Pôvodné

„Pikard“ K 1.—

„Makart“ K —.90

náčinia ochrany podošvy a opätkov z ocele

a zo železa s cinkovanými končiarimi k upotrebeniu na bakanče, čižmy a topánky robotnícke.

Ku fajnejším topánkam pre pánov, panie a deti

Hlpat 80 hal.

náčinia z ocele s cinkovaným oxidovaným končiarom.

Kavirs 80 hal.

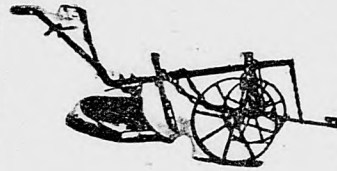
Obrázkový cenník zdarma a franko.

Z ochrany podošvy po pošte menej ako 6 náčinia poslať nemôžeme. Odporúčateľom, stravujúcim spolkom a objednávateľom väčšej zásoby výhody.

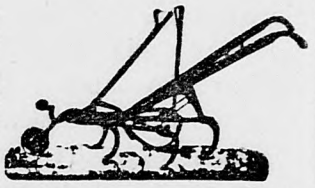
Imrich Kovács a Spoločník

Budapešť, IX/b. Üllői-ut 11. číslo.

Najlacnejší a najlepší prameň Jozef Marosi a Syn Esztergom 15.

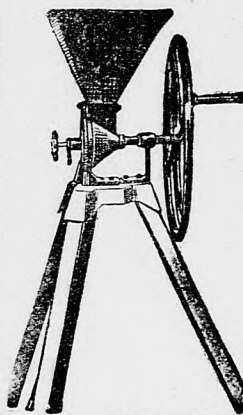

strojov a železného tovaru veľký obchodný dom. Zo skladu zasiela zvláštnej jakosti oceľový pluh za 180.—, dvojitý pluh za

325. K, Juno americkú koňskú motyku za 200.— K (prevádza 5 ľudí robotu) Železnú bránu za 100.— K. Veľký obrázkový cenník na žiadosť posielame zdarma.

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strojom, každého druhu o ilie somleť môže na kašu a v akejkoľvek fajnosti. Obrovskej schopnosti roboty.

Bezodkladne k lifrovaniu. Cena K. 150.

Tenistý stroj k prípraveniu na stôl a bopostavec bez nôh K 120, menší k domácejmu upotrebeniu K 80. Objednania prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj

10.— K závdavok.

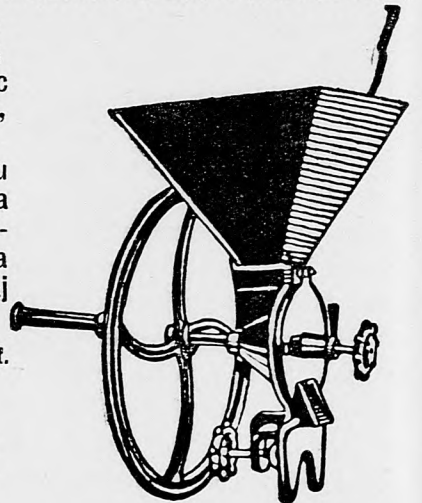
K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať.

Výlučná adresa objednania:

PAVEL SOHR

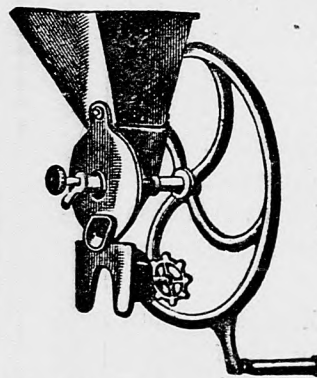
Somoğyszil 35.

fabričný sklad oceľového tovaru.

Železničnú stanicu objednávateľa treba udať.

Šrotujúci stroj.

V hospodárstve nevyhnutne potrebný, šrotuje od najhrubšieho do najmenšieho, ponač stroj najdokonalejšie možno regulovať. Lahkej práceschopnosti a hnatia, bo na ňom i dieťa šrotovať môže. Cena s obalením a zárukou 90 korún, s prípravou na nohy 150 korún.

Tieto stroje zhotovuje a zasiela

Imrich Tóth, Jászalsószentgyörgy.

Pri objednaní prosím zreteľne udať adresu a železničnú stanicu.